

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918

Govornice o nevarnosti evropske vojne potihnile v ženevskih krogih

Važni problemi pred svetom Lige narodov. Japonski bojkot mornarične konference, nemška okupacija Porenja in spor med Rusijo in Urugvajem na rešetju. Velika Britanija ojačila svojo oboroženo silo ob meji italijanske kolonije Libije

Zeneva, 20. jan. — Evropski diplomati, ki bodo morali reševati vitalne svetovne probleme na seji sveta Lige narodov, ka- tera se odprla danes, so prepri- čani, da italijansko-abeasinski konflikt ne bo izzval vojne v E- vropi.

Danes bo dospel v Zenevo an- gleski zunanji minister Eden, kjer se bo sestel z zunanji mi- nistri drugih držav, včlanjen- ih v Ligo narodov. Tu se širijo govornice, da bo baron Pompeo Aloisi, italijanski delegat, po na- vodilu diktatorja Mussolinija skušal obnoviti pogajanja glede končanja vojne v Afriki. Mnogi diplomati so uverjeni, da vpra- šanje olinjski sankcij proti Italiji sploh ne bo prišlo na rešetjo.

Poleg afriške vojne bo svet Li- ge narodov razpravjal o odpo- klicu japonskih delegatov z mor- narične konference v Londonu, o političnem in ekonomskem sta- lišču evropskih držav na Dalj- nem vzhodu in v govorinah, nana- šajočih se na nemško okupacio Porenja, ki je demilitarizirano v smislu določb versajske pogodbe.

Dalje bo skušal svet Lige nar- odov poravnati spor med so- vjetsko Rusijo in Urugvajem, južnoameriško republiko, ki so ga povzročile obdobje agrar- skih revolucij, da sovjetska Ru- sia podpira komunistične aktiv- nosti v Južni Ameriki.

V glavnem stanu mednarodne- ga Rdečega križa bodo medtem razpravljali o navalnih italijan- skih letalcev na enote Rdečega križa v Afriki. Uradniki medna- rodnega Rdečega križa prizna- vajo, da ne morejo prisiliti no- bene v vojni zapletene države na izpolnjevanje načel Rdečega kri- ža, ako te same ne respektirajo znaka te organizacije.

Mednarodni odbor Rdečega križa je naznanil, da je 25 narod- nih organizacij Rdečega križa ponudilo pomoč v raznih obli- kah abesinskemu Rdečemu kri- žu, dočim je italijanski Rdeči križ odklonil zunanjo pomoč.

Port Sudan, 20. jan. — Velika Britanija nadaljuje z utrjevan- jem svojih pozicij ob Rdečem morju. Ob vhodu v pri stani- šče je montirala težke topove in povečala vojaško posadko. V te- ku je gradnja treh letališč in v luki sta zasidrani dve križarki.

Ob vhodu v Sueški prekop se nahaja večje število angleških bojnih ladij. Velike militaristične aktivnosti so v teku med Port Saidom in Ismailom. Tu grade vojaške barake, letališča in strojno tovarno. V pristanišču Port Saída je več britskih bojnih ladij, križark in rušičev.

London, 20. jan. — Iz zanes- ljivih virov je prišla vest, da je Velika Britanija v senči egipt- skih piramid koncentrirala naj- močnejšo vojno mašino od sve- tovine vojne. Objavljena je bila pred odhodom zunanjega mini- stra Edena v Zenevo, kjer se danes odprla seja sveta Lige narodov.

Anglija ima na egiptskem o- zemlju armado do 80.000 mož, ki jo po zadnjih poročilih podpira okrog 175 bojnih ladij in 800 vo- jaskih letal. Egipške čete, ka- terim Anglija ne zaupa, so bile odpklicane s strateških pozicij ob italijanski koloniji Libiji, njih mesta pa so zasedli vojski regularne angleške armade.

Dalje je bilo naznanjeno, da je tudi Italija povečala svojo o- boroženo silo v Libiji, ki meji na Egipt, od 60.000 do 80.000 mož. Obe, Anglija in Italija, sta pri- pravljene na vse eventualnosti.

Domače vesti

Minnesotске novice

Eveleth, Minn. — V tukajšnji bolnišnici je umrl Frank Mahnič, star 45 let in doma od nekod s Kraasa. Zivel je dolgo let v Au- rori, kjer je imel trgovino. Pred nekaj meseci mu je umrla žena. Zapuščala sina in dve hčeri. Bil je član več podpornih društev. — Na farmi pri Chisholmu je umrla Margareta Tanko, stara 54 let. Zapuščala pet sinov in pet hčera. — V Biwabiku je umrl Frank Jakljevič, star 65 let. Zapustil je osem odraslih otrok. — V Gil- bertu se je Angela Pregled hudo poparila z vrelo vodo po nogah pri kuhinjskem poslu.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Mladi Frank Bočaj (Basey), ki se je že čez leto dni nahajal v državnih zapo- rih zaradi nekega ropa, katerega pa, kakor vse kaže, ni nikoli izvršil je bil zadnje dni pomilo- ščen po guberniju. Zanj se je po- tegnil tudi slovenski sodnik Lau- sche, ki je pomagal, da so cleve- landski listi apelirali na gover- nerja za pomilostitev. Fant je doma iz Collinwooda. — Zadnje dni je umrl Matevž Goršek, star 74 let in doma iz Mulhe pri Liti- ji na Dolenjskem. V Ameriki je bil 37 let in tu zapuščala dva sinova in dve hčeri ter več vnukov in vnukinj. — Umrla je tudi Doro- thi Keržič, stara 21 let in roje- na tu. Zapuščala brata in sestro ter dva strica in dve teti. Bila je članica SNPJ. — Peter Doll- nar je prejel žalostno vest, da je v Zürich nad Škofjo Loko umri- njegov oče v starosti 85 let. V Ameriki zapuščala sina v Clevelan- du in hčer v Gowandi, N. Y.

Najemninski farmarji se obrnili na rudarje

Birmingham, Ala. — Unija najemninskih farmarjev na ju- gu se je obrnila s prošnjo za po- moč v organiziranju poljedelске proleteriatna na konvencijo rudarske unije UMW, ki bo pri- čela zborovati v Washingtonu ob koncu januarja. Rudarskim kra- jevnim unijah v Alabami je po- slala resolucije za predložitev na konvenciji. V njih pravi, da po- ljedelski delavci na jugu zaslu- žijo le od enega do treh dolarjev na teden. In ker jim je organi- zacija nepoznana, jih operatorji često izrabljajo za skebe proti rudarjem.

Nesreča na morju; 16 oseb utonilo

Wellington, N. Z., 20. jan. — Sestnajst oseb je utonilo, ko se je v velikem viharju potopil mo- torni čoln v bližini obrežja otoka Samoa. Vihar je naredil tudi o- gromno škodo na poljih otoka. 75 odstotkov pridelkov je uniče- nih.

Mandžurske čete udrle v Mongolijo

Gibanje za združitev se- verne in južne Kitajske

Moskva, 20. jan. — Uradna sovjetska časopisna agentura poroča, da je oddelek mandžuk- ujskega vojaštva ponovno in- vadiral teritorij zunanje Mon- golijske. To se je zgodilo zadnje soboto, ko je mongolska vlada poslala novo protestno noto mandžukajski vladi in jo posvarila pred vpadi na mongolsko ozem- lje. Invazija je rezultirala v spo- pedu z obsejno stražo v kate- rem je padlo več strelcev, nakar so se mandžukajske čete umak- nile.

Honkong, 20. jan. — General Hu Han-min, vplivna politična osebnost v nankingški vladi, se je večeraj vrnil iz Evrope in šel takoj na delo, da združi sever- no in južno Kitajsko.

Tu domnevaajo, da se bo odpor proti japonskim militaristom povečal, ako se bo Hu Han-minu posrečila združitev kitajskih strank, ki so sedaj v konfliktu. Sprejel je že visoko pozicijo v nankingški vladi in bo skušal poravnati spor med nankingkim režimom in kantonskimi politič-nimi voditelji, ki traja že od l. 1931.

Tientsin, 20. jan. — Polkovnik Yošio Iši, pomožni načelnik japonskega armadnega šta- ba, je orisal moskovske aktivno- sti na Daljnem vzhodu v taki lu- či, da je s tem ustvaril vtisek, da so japonski militaristi že skleni- li zvezo s Kitajsko proti Sovjet- ski uniji.

Neutrlni opazovalci dvomijo, da je nankingška vlada odobrila tako zvezo, čeprav se širijo go- vorice, da sta general Sung Čeh- juan, načelnik političnega sveta v provincema Hopei in Čahar, in Jin-Ju-keng, načelnik antiko- munističnega sveta v provinci Hopei, odobrila kitajsko-japon- sko kampanjo, da se zatre komu- nistične aktivnosti na Kitaj- skem.

Angleški kralj umrl; novi kralj nastopil

London, 21. jan. — Angleški kralj George V. je danes zju- traj umrl po štiridnevni bolezni. Star je bil 70 let. Njegov naj- starejši sin Edvard Albert je novi kralj z imenom Edvard VIII.

Številne žrtve viharjev na jugu

Chipley, Fla., 20. jan. — Ve- like poplave in viharji v treh južnih državah v zadnjih dveh dneh so zahtevale 18 človeških življenj. Tornado je zajel se- verno Florido, Alabama in vzhod- ni del države Tennessee. V tej okolici je osem ljudi izgubilo živ- ljenje, okrog 25 pa je bilo ranje- nih. Materialna škoda se cenil na \$50.000.

ZA EKSPANZIZO ZADRUŽNIŠTVA V AMERIKI

Konvencija voditeljev naredila načrt za bodoče delo

ZADRUŽNIŠTVO PO- STAJA SILA

Indianapolis, Ind. — (FP) — Stalno napredovanje združ- nega gibanja je bilo reflektivno na tukajšnji konferenci za- družnih voditeljev, na kateri so naredili dalekosežen načrt za bo- doče delo. Konference so se ude- ležili zastopniki vseh panog za- družništva in združnih organi- zacij.

Razprava se je v glavnem su- kala o vprašanju reorganiziran- ja ameriškega združništva v smeri konsolidacije. Radi očivid- nega pomanjkanja enotne sile, kar se zrcali v dejstvu, da imamo v Ameriki celo vrsto združ- nih gibanj in organizacij, ki de- lujejo neodvisno, same zase, so se mnogi ogrevali za reorganizir- ranje ameriškega združništva po švedskem načinu. Zadržana liga je zadnja leta sicer zblila- la razne združne panoge in or- ganizacije, toda še je veliko dela na tem polju.

Konferenca je sprejela načrt za koordiniranje aktivnosti konz- umnih zdruq, nadalje za pri- dobitve produktivnih zdruq, da se oklenejo principov konzumne- ga združništva in končno za za- interesiranje organiziranega de- lavstva v združništvo.

V te namene se je konferenca izrekla za centraliziranje pro- svetnega dela pod okriljem splo- šne nakupne zdruge za vsa de- žela. Pokrajinske nakupne za- družne zdruge vrše to delo po neod- visnih prosvetnih organizacijah. Vodje združništva so prišli do zaključka, da ta sistem ni naj- boljši.

Kot prvi korak za dosego e- notnosti v prosvetnem delu se je konferenca izrekla za omislitev filma, ki bo reflektiral vse za- družne panoge po vsej deželi. Delo je bilo poverjeno Gideonu Edbergu, vodji Franklin Coope- rative Creamery v Minneapolisu, in tajniku Ameriške združ- ne lige. Severna nakupna zdru- ga s sedežem v Superiorju, Wis., bo pa pričela izdajati letne za- družne koledarje, pri katerem delu ji bo pomagala AZL. V njem bodo letni podatki o ame- riškem združništvu.

Sprejet je bil tudi načrt za u- stanovitev štirih združnih šol. Prva bo ustanovljena v Fargu, N. D., in bo splošnega značaja s tečajem o kulturnem in teoretič- nem pomenu združništva. Pri- čela se bo v februarju. Druga naj bi bila posvečena tehnični naobrazbi. Tretja bi bila anke- ta za voditelje, četrta pa rezl- denčna stalna šola ali kolegij. (Dalje na 3. strani.)

Restavriranje av- strijske monarhije

Knez Starhemberg na- znanil svoje pogoje

Dunaj, 20. jan. — Knez Ernst von Starhemberg, podkancelar v avstrijskem kabinetu, je imel včeraj govor na kongresu Do- movinske fronte, v katerem je izjavil, da je sedanji režim pri- pravljn postaviti nadvojvodo Otona na avstrijski prestol, če bo ta pristal na stavljenе po- goje.

Oton mora pristati, da bo vladal v smislu načel, ki jih je vzpostavil kancelar Engelbert Dollfuss, ki so ga naciji umorili l. 1934. Drugi pogoj je odobrite restavriranja habsburske dinastije s strani sosedov Av- strije.

Starhemberg ni omenil, kdaj bo izvedeno restavriranje hab- sburske monarhije, dočim so ne- kateri vodilni člani Domovinske fronte izjavili, da se bo to zo- godilo v teku enega leta. Star- hemberg je tudi kritiziral nacijsko gibanje, "ki je največji sovražnik Avstrije."

Drugi govornik na kongresu je bil kancelar Schuschnigg, ki je zagotovil poslušalce, da je cilj njegove politike ohranitev miru v centralni Evropi.

Roosevelt pel sla- vo Rooseveltu

Predsednik v govoru o- peval Teddyja

New York, 20. jan. — Pred- sednik Roosevelt je bil večeraj glavni slavnostni govornik ob posvetitvi spomeniškega po- slojpa bivšemu predsedniku Theodorju Rooseveltu. To po- slojpe je stalo tri in pol milijo- na dolarjev. Predsednik Roose- velt, ki je sorodnik bivšega in p o k o j n e g a republikanskega predsednika Roosevelta v četr- tem kolenu, je v svojem govoru pel veliko slavo pokojniku, čeprav so Teddyjevi sinovi nje- govji veliki politični nasprotni- ki, ki srdito napadajo New Deal.

Predsednik Roosevelt je slik- alTeddyja kot "velikega patri- ota in veliko, dobro dušo." Rekel je, da je bil Teddy Roose- velt pogumen in odločen mož, ki je bil vse svoje življenje bojev- nik — boril se je v vojni s Spanci na Kubi in kasneje se je kot predsednik in politik boril s požrešnimi korporacijami!

Navzoči republikanski bur- bonci so težko poslušali Roose- velta, a še bolj jih je razkačil newyorški župan La Guardia, ki je v svojem govoru ostro kri- tiziral federalne vrhovne sod- nike.

Dijaki zavrgli stan- dard dvojne morale

New York. — Dr. Ray Erwin Baker, profesor sociologije na newyorški univerzi, je te dni poročal, da je 624 dijakov in dijakinj te univerze zavrglo stari standard dvojne morale kot kriterij za ženitev, dočim je 160 očetov in mater teh dijakov o- dobrito ta standard. Profesor je vodil anketo z vprašanjem, na kaj se bodo dijaki v glavnem ozirali pri iskanju bodoče žene ali moža. Velika večina odgo- vorov je ignorirala vprašanje tradicionalne moralnosti in prav tako vprašanje financ ter lepo- te, dala pa je prednost "dobre- mu razpoloženju in privlačni osebnosti." Dijakinje so dale prednost "razumnosti, ki nad- kriljuje njihovo."

Pet ubitih v že- lezniški nesreči

London, 20. jan. — Pet želez- niških delavcev je bilo ubitih in sedem ranjenih pri koliziji dveh vlakov v bližini mesta Grant- ham. (Dalje na 3. strani.)

PROSVETNO DELO KROJAŠKE OR- GANICACIJE ILGW

Unija organizirala mas- no kulturno gibanje za svoje člane

GOJI TUDI DELAV- SKI SPORT

New York. — Bilh so časi, ko je bilo prosvetno delo med or- ganiziranim delavstvom špan- ska vas. Borilo se je sicer od vsega pričetka in v vseh deželah za uvednja javnih šol. Pred sto leti je bilo v Ameriki na primer to dominantna zahteva. Šolstvo je bilo prej le privilegij premo- žnih in bogatih slojev tudi v tej deželi. Vzelo je več desetletij boja, predno je ameriško delav- stvo izvojevalo javne šole.

In ko jih je dobilo, je sma- tralo, da se lahko vsede na stol in mirno kadil pipo. V javnih šolah bodo otroci itak dobili vse izobrazbo, ki jo potrebujejo. Stotisočem so bile pozneje od- prte tudi srednje in višje šole, v katerih so pripovedovali, da so vsi Američani enakopravni in da je pot v Belo hišo odprta vsakemu in še tako siromašne- mu dečku. S pridnostjo in var- čevanjem pride vsakdo v tej de- želi lahko na vrh...

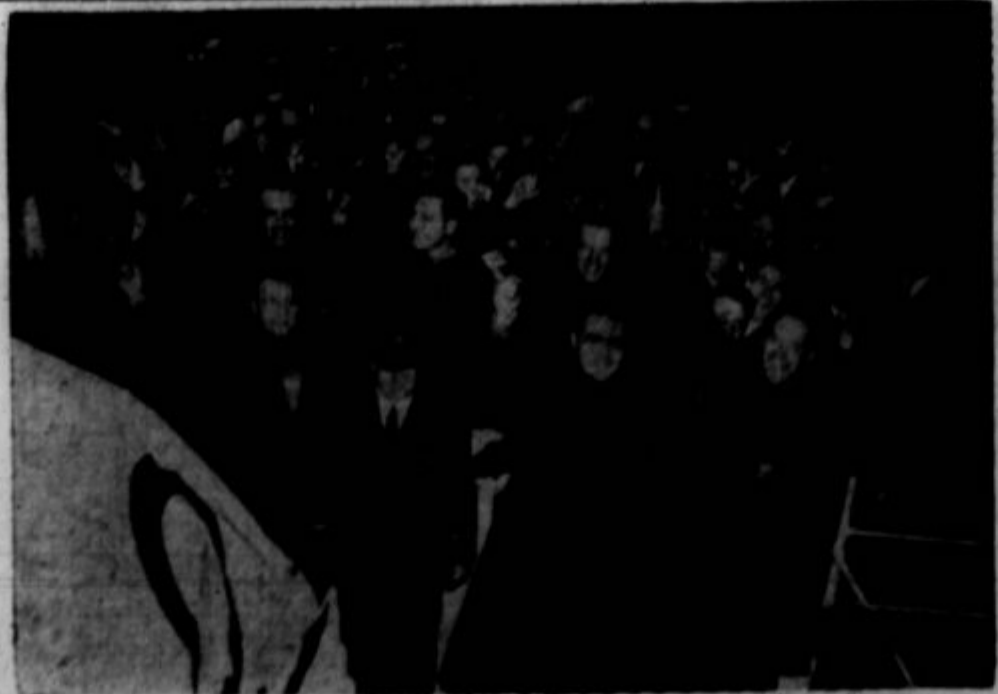
V to fikcijo je dolga deset- letja verovalo tudi ameriško de- lavstvo. Mnogi se danes veru- jejo, dasi ne tako splošno ko ne- kdaj, pred krizo. O delavski izobrazbi in vzgoji ni nikdo ho- tel slišati, ker to je bilo nekaj — tujega. Posebno so bili pro- ti, in so šli konservativni de- lavski voditelji, ki vidijo v zna- njelejnem članu le svojega tekmeč. Delavsko prosvetno gibanje so in ga še odklanjajo. Le dalekovidnejši unjski vodi- telji vidijo v tem gibanju potre- bo za obstoj in razvoj unioniz- ma.

Med temi unijami je na prvem mestu krojaška unija Int'l. Ladies Garment Workers, ki je v zadnjih par letih razvila svoj prosvetni department v pravo in izredno privlačno in- stitucijo. Na tem polju je unija sicer postala aktivna že pred 20 leti, toda pred nekako 12 leti ga je bila prisiljena skrečiti in potem domalega suspendirati radi ostrega notranjega boja, ki je skoro uničil nekaj močno unijo.

In ko se je organizacija leta 1933 zopet postavila na noge pod novim vodstvom in z veliko organizatorično kampanjo po sprejetju NIRA svoje članstvo početverilo, se je zopet vrgla na prosvetno delo, in sicer v veliko večjem obsegu ko kdaj prej. Voditelji unije so prišli do pre- pričanja, da bo unija ostala zgrajena na pesku, če ne asimilira in priveže tisoče in tiso- čno novega članstva na organi- zacijo. To nalogo so poverili prosvetnemu departmentu, ki je pričel širiti svoje delo na vsa mesta, kjer ima unija postojan- ke, najbolj pa seveda v New Yorku in okolici, kjer je indu- strija koncentrirana. Prosvetna direktorica je bila dolga leta Fanny Cohen, v jeseni 1934 pa je prevzel njeno mesto Mark Star, večletni učitelj v Brookwoodu.

Zdaj pohaja unijske večerne šole, se udeležuje v sportnih, pevskih, godbenih in dramskih skupinah nad deset tisoč članov. Unija vzdržuje 274 takih sku- pin, število pa še vedno stalno narašča. Od tega števila je 146 učnih tečajev, katere obiskuje od 10 do 190 slušateljev; 39 je žogometnih skupin, 28 telovad- nih enot, 34 pevskih in muzi- kalnih zborov.

Med sportnimi krogi zavze- majo dekliške skupine enako mesto ko moški. Zdaj se med njimi vrše tekme za "trofeje". (Dalje na 3. strani.)

Skupina ameriških atletov na krovu parnika "Manhattan" pred odhodom v Nemčijo, kjer se bodo udeležili nacijske olimpijade.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORE JEDNOTE Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške

Novice iz vzhodnega Ohia Bridgeport, O. — Dne 10. januarja so tukajšnji listi prinesli vest, da bo prišel z obratom roj št. 6 na Neffsu. Zaprt je bil dolgo časa.

je potrebna previdnost, da naše gibanje kam ne nasede. Kot smo informirani od Barbičevih fantov iz Clevelanda, imajo nekaj komadov pripravljenih halašč za klubovo maške-radno veselico, ki se vrši v soboto dne 15. februarja v društveni dvorani na Boydsvillu.

Joseph Snoy, 13.

Dne 12. januarja popoldne sem obiskal naselbino Maynard. Tam imajo društvo SNPJ, ki še prilično dobro obstoji. Večina članov je naročena na Prosveto in tudi na Proletarca.

Hranilnica, prosperiteta in drugo Johnstona, Pa. — Kapitalistični veljaki kot so Schwabi, Fordi in drugi nam po svojem časopisju in radiu zopet označajo veselo novico, da so dobri časi že na pragu.

Slovensko hranilno in posojilno društvo Franklin-Cone-maugh bo imelo v četrtek, 23. januarja, ob osmih zvečer v dvorani društva sv. Alojzija v Conemaughu svoj letni občni zbor, na katerega vabi vse delničarje in sodelavce.

Razume se, da se je sorazmerno zmanjšala tudi obveznost društva. Podlaga je ostala zdrava. Društvo si je valed tega med našimi rojaki in tudi med

Vrhnja skorja ameriške družbe. (Narisa Redfield.)

William Hightower (levo) in E. Philips, ki sta bila nedavno izpuščena iz zapora, kamor sta bila poslana na obtožbo umora v zvezi z bitko v Evarisu, Ky., 1930.

drugorodci pridobilo mnogo zupanja. In ko hitro bodo razmere nekoliko boljše, bo nedvomno zopet pričelo napredovati v članstvu in imetju, ker vsakdo bo skušal postati njegov delničar.

Premogorovi so v zadnjem času začeli večinoma nekoliko bolje obratovati, zlasti rov Bethlehem. Kdo ve, če bo to kaj dalj časa trajalo.

O Townsendovem načrtu Milwaukee. — Včasih premišlujem o Townsendovem načrtu, ki predvideva \$200 mesečne pokojnine vsaki osebi, ki doseže 60 let.

Ce pa se pogledimo vanj z druge strani, bomo prišli do zaključka, da bi veliko koristilo slovenski družbi. Mladim ljudem bi prepričali zabresti na kriva pota.

Denar, ki gre zdaj za vzdrževanje teh institucij, bi šel v fond za izplačevanje pokojnine, za financiranje Townsendovega načrta. Poleg tega je ta načrt tudi najboljše zdravilo proti depresijam, ki izvirajo iz kupične nje denarja v rokah male peščice ljudi.

S Townsendovim načrtom bi prišel denar v promet, ker bi ljudje, stari preko 60 let, prejemale po \$200 na mesec pod pogojem, da ga sproti zapravijo.

Iz prej navedenih razlogov se meni zdi, da Townsendov načrt ni utopijski. Ta načrt bi ne bil potreben v socialistični družbi, kjer je prevelika gonja za profitom in visokimi obrestmi.

Joseph Ule.

Nevidni sovražniki v afriški vojni

Malarija, griza in črvi-zajedaki

V pogovoru z nekim časnikačem je dr. Otto Fischer, vodja tuebinskega zavoda za tropske bolezni, navajal bolezenske nevarnosti, ki pretijo v abesinski vojni.

Ti črvi, je dejal, merijo približno centimeter v dolžino in se ustavljajo v gornjem delu tenkega črevesa. S svojimi zasukmi se zapletajo v sluznico tega črevesa, pri čemer nastajajo vedno majhne krvavitve.

Ta bolezen se da preprečiti le na ta način, da se prekine življenjski krog parazita. Jajca, ki jih ležejo nevarne živali v človeškem črevesu, pridejo z izločki na prosto.

Neoposredno od človeka na človeka se črv ne prenaša. Edina pomoč proti bolezni je pač ta, da zabranimo ličinkam dostop do kože, posebno noge morajo biti zavarovane s obualom.

Kako vroče je sonce

Inozemski listi so priobčili nedavno vest, da se je posrečilo na zemlji doseči tako visoko temperaturo, kakor je najbrž na solnčni površini.

Angleški zvezdoslovec sir Arthur Eddington je cenil solnčno toploto na 20.000.000 stopinj C in trdil, da zadostuje to za vse solnčne funkcije.

Geokronološki časovnik

Znani švedski geolog prof. Gerard de Geer se bavi ta čas z zanimivimi raziskavami o klimatološkem razvoju zemlje v milijonletjih.

Doslej si je uredil ta časovnik natančno za 15.000 let, torej do konca ledenih dob. Njegova raziskavanja pa kažejo, da je bila zemlja že davno prej deležna lednih dob in ena med temi je že 200 milijonov let za nami.

Jejmo ribe!

Ribe so sploh okusna in obenem zelo tečna jed, ne samo slaščica, kakor si to mnogi predstavljajo.

Ribje meso ima samo eno posebnost, po kateri zaostaja za navadnim mesom: nasiti človeka veliko manj. Znano je vendar, da v tem pogledu niso vsa živila enakovredna.

Najnovejša iz Nemčije

Hočete poslušati najnovejšo anekdoto, ki si jo na Nemškem pripovedujejo na uho? Evo je!

General Goering je prišel na inspekcijo v Poruhrje. Pri obhodu velike tovarne je ustavil nekoga delavca in ga ogovoril: "Povej, kamerad, ali je med tvojimi tovariši še dosti kristjanov?"

Spalna bolezen na Japonskem

Na Japonskem se je pojavila nenadoma takšna epidemija spalne bolezni, ki napada ljudi in živali.

Norčevanja mora biti konec!

Pred nekaj dnevi smo poročali v Prosveti — poročilo je poslala newyorška FLIS — o reformi izpitov za državljanstvo.

Ce je res, kakor poročajo, da v tem oziru že ni bilo trideset let nobene reforme in da so inspektorji, ki so vodili izpite za naturalizacijo, izpraševali prošilce največje absurdnosti, ki jih sploh niso spadale k tej stvari, tedaj je že skrajni čas, da je prišla omenjena reforma.

V poročilu, ki smo ga objavili, je bilo navedenih nekaj vprašanj, ki so jih inspektorji stavili tujecem ob polaganju izpita za državljanski papir.

"Kako visok je spomenik na Bunker Hillu? — Koliko zvezd ima na četrtniku (kvodru)? — Koliko nog ima ustava? — Čemu se je Irska bojevala? — Koliko časa reprezentant (poslanec) sedi? — Če ima kdo sedem otrok, ali je primoran plačevati davke za javno šolo?"

Krasna vprašanja! Kdorkoli si jih je izmislil, bil bil moral biti preiskan, če je v njegovi buči vse v redu.

Člani federalnega vrhovnega sodišče menda veljajo legalno za najmodrejšje glave v republiki — soditi morajo o modrosti najmodrejšjih zakonodajalcev — a težko je kateri med njimi, ki bi mogel povedati pravo visokost spomenika na Bunker Hillu.

Prav tako absurdno je drugo vprašanje o zvezdah na novih za četrt dolarja. Nekateri "kvodri" sploh nimajo niti ene zvezde, potem sta dve vrsti "kvodrov", ki imata različni številci zvezd vlitih, toda vsi so dober drobič.

Vprašanje, "kolikor nog ima ustava", je očitno norčevanje iz ustave in iz prošilcev. Zanimivo bi bilo, če bi vprašali inspektorja, ako je ameriška ustava imela kdaj noge in če jih on more razločiti od peruti! Isto velja glede vprašanja "koliko časa sedi reprezentant?"

Kar se pa tiče zadnjega vprašanja, če "oče, ki ima sedmero otrok, plačuje davke za javno šolo," je upati, da noben priseljenc ne bo imel sedmero otrok, ki bodo tako zabili kakor je bil oni federalni uradnik, ki si je izmislil gornja vprašanja!

Izpit za državljanstvo je preresna zadeva, da bi se mogli uradniki na ta način norčevati iz nje in iz imigrantov.

Ako bi bili še dodali vprašanje: "Ali je voda mokra?" — tedaj bi bila zaručnost federalnih izpraševalcev zaokrožena stvar!

Ako bo novi komisar za naturalizacijo določil pošteno formulo za izpite, torej stvari, ki jih mora vsak novi državljani znati zaradi potrebe, ne pa trikov, na kakršne je vsak resen odgovor nemogoč, bo izvršil koristno delo.

Tucat vprašanj iz praktičnega znanja zadostuje za vsakega kandidata za ameriško državljanstvo.

Amerika potrebuje koristne delavce — ne potrebuje trikarjev in hinavcev, ki si morajo državljanstvo pridobiti s hinavščino in lažjo. Gornja bedasta vprašanja zavajajo človeka v laži!

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna preločila iz Jugoslavije.)

KOČEVSKI RUDARJI IN KLERIKALNO HINAVTVO

V Kočevju delajo le sedem dni na mesec, klerikalni "Slovenec" pa se hvali, koliko je bilo narejeno za rudarje

Ljubljana. Kmalu potem, ko so slovenski klerikalci in bosanski muslimani stopili v vlado radikala Stojadinovića, je prometno ministarstvo znižalo dobavo premoga za železnice iz slovenskih rudnikov v tako veliki meri, da je grozilo, da bo nekaj rudnikov treba zapreti. Najprej bi zadelo kočevski rudnik, ki so se mu dobave znižale na 20 vagonov, kar lahko kočevski rudarji nakopujejo v enem tednu. Zato je podjetje sklenilo, da rajši ta rudnik zapre.

Hkrati, ko so dobave za železnice slovenskim rudnikom znižali, so zvišali dobavo rudnikom iz Srbije in Bosne. Iz Slovenije so prihajale v Beograd deputacije rudarjev, deputacije trgovskih in industrijskih zavodov in klerikalni minister dr. Krek je na shodih rudnike in gozdove dajal svoje izjave, ki so govori-le le o tem, da se rudarjem do-bro godi in da se sklep glede do-bav železnicam ne more več spremeniti.

Klerikalni "Slovenec" pa je—hoteč kličiti svoja dva mi-nistra, ki sedita v vladi in sta to-rej soodgovorna za vse te kri-vice — pisal, da je vprašanje urejeno v prid slovenskim rud-nikom, češ kočevski rudnik bo dobil za december naročilo 80 vagonov premoga za železnice. Toda to je bila navadna izmiš-ljotina, ki se je porodila v "Slo-venčev" redakciji. Kočevski rudnik je dobavil decembra samo 20 vagonov premoga železni-čam in rudarji so delali le sedem dni!

In zdaj pride novo leto in klerikalni "Slovenec" naprosi raz-ne odlične predstavnike novega režima za njih mnenje ob no-vem letu. Pa so povprašali tudi muslimanskega ministra dr. Behmena, ki je brez rdečice na-pisal, kar je "Slovenec" brez rdečice in zadrege tudi objavil kakor da se norčuje iz bede na-ših rudarjev. Dr. Behmen nam-reče pridiga preko "Slovenca" ta-ko: "Za rudarske kraje in delavstvo se je storilo veliko. Po-sebna zahvala gre prometnemu ministru dr. Spahu, ki je za na-še bosanske državne rudnike preskrbel mnogo večje pre-mogovne kontingente za državne železnice kakor doslej."

Med tem ko torej kočevski rudar dela le sedem dni na me-sec, ker je tako odločil minister dr. Spaho, si upa "Slovenec" v svojem starem, dobro pričnem hinavstvu spuščati slavospeve na ministra dr. Spaha, ker je vzel slovenskim rudarjem delo, znižal dobave slovenskih rud-nikov in zvišal dobave bosanskim rudnikom.

To je klerikalno slovenstvo in njih "toplo zavzemanje za slo-venske delavce!"

Prepiri med jeruzalemlci.—Ko so bili na vladi Uzunović, Srš-kić, Kramer in podobni, so usta-novili od zgoraj edino politično stranko, v katero so se morali vpisati državni uradniki in vsa-kdo, kdor je hotel sploh imeti kake uspehe. Ta stranka se je imenovala Jugoslovanska nacio-nalna stranka ali okrajšano JNS. Ta stranka je bila absolutna vladarica v državi. Ko so šli ce-lo na volitve, je bila v vsej dr-zavi seveda dovoljena le ena li-sta, lista JNS, na katero pa se je lahko vezalo več kandidatov. To je bila stranka, ki jo je u-stanovila vlada in so jo usta-navljali okrajni glavarji s svo-jimi organi. Najhitreje je bila ta stranka organizirana v Slo-veniji, to so v Beogradu takoj poudarili, češ, Slovenci so naj-bitrejši, najbolj zreli, kadar gre za izvrševanje ukazov. Toda ta-ko nasilno ustanovljena stran-ka nima življenjske moči. Kaka kor hitro je predsednik te stran-ke sfrčal z mesta vladnega pred-

sednika, se je ta stranka prav za prav razšla. V resnici je ni nikjer več. Po tej stranki je ne-kaj časa sedel na vladnem pred-sedništvu prejšnji zunanji mini-ster Jevtić, toda ta je ob voli-tvah 5. maja sicer zmagal s po-močjo nasilja in volilnih posebnih metod, toda opozicijaka li-sta, ki jo je dovilil, je dobila vendarle veliko število glasov in večino na vsem Hrvaškem in v mnogih okrajih v Sloveniji in Srbiji, čeprav so mnogo tega u-tajlili. Kmalu po teh volitvah je Jevtić padel in za vladnega pred-sednika je bil postavljen dr. Stojadinović, ki so se mu po kratkih pogajanjih pridružili tudi muslimani pod vodstvom dr. Spaha in slovenski klerikalci, za katere je pogajanja opravil dr. Korošec. V nekaj dneh je bil ta sporazum sklenjen, ne da bi dr. Spaho ali dr. Korošec po-prej vprašali svoje pristaješe, ali so zadovoljni s tem, da se obja-mejo z radikali. Čez noč je po-stal dr. Korošec notranji mini-ster, dr. Spaho prometni mini-ster, druge resore pa so si raz-delili radikali, ki so tako spet prišli na vlado. To nenavadno pobratenje (ki ima svoje gospo-darske vzroke) pa se more dr-zati vsaj nekaj časa le, če ustano-voje te tri tako čudne skupine enotno stranko za vso državo, kar pač ne bo težko, saj so vse tri skupine na vladi in imajo za svoje strankarsko delo dovolj velik aparat na razpolago. Ra-zen tega pa so lahko imeli zgled za tako delo v prejšnjih dikta-toričnih režimih, ki so ustano-vili JNS.

In res je Stojadinovića vlad-a ustanovila stranko, katere ime pa mora kazati, da so radi-kali v njej glavni element. Za-to so jo krstili za Jugoslovansko radikalno zajednico. Notran-ji minister dr. Korošec je se-veda odobril stranko, ki so jo prijavili on sam, vladni predsed-nik in drugi ministri, med nji-mi seveda tudi dr. Spaho, vodja muslimanov. In nato se je za-čela stranka organizirati. V Slo-veniji so jo organizirali kleri-kalci, v Bosni muslimani, na Hr-vaškem redki vladni pristaji, nekdanji radikali, v Srbiji radi-kali. Sivolas voditelj radikalne stranke Aca Stanojević je z za-upanjem gledal sestavo nove vlade, z zaupanje je gledal po-rod nove stranke in sam delal zraven. V Sloveniji so stranko sedanje vlade prekrstili v "je-ruzalemlce" (iz kratice JRZ) in v Sloveniji je bila najhitreje organizirana. Kakor je bila pred leti od vlade organizirana JNS najhitreje v Sloveniji, tako je bila tudi JRZ najhitreje usta-novljena v Sloveniji, in Beograd je v obeh primerih hvalil zrelost Slovencev, ki takoj izvrše,

kar sklene vlada, pa naj bo ta ali ona. Zadnje čase pa prihaja med Jeruzalemlci do razkola. Aca Stanojević, pravi voditelj radi-kalov, je že dal časa opozarjal Stojadinovića, da ne vlada ne stranka ne delata prav, dokler ni zdaj pred kratkim izjavil, da izstopa iz JRZ ter kot radikal-ski vodja ne prevzema nobene odgovornosti ne za delo vlade ne za delo JRZ. Voditelji stranke in vlade, dr. Stojadinović, dr. Spaho in dr. Korošec pa so izja-vili, da se jih ta izjava nič ne tiče in da se ne bodo dali motiti v svojem delu, ki ga bodo nade-ljevali. Vendar pa je ta Stoj-a-dinovića izjava močan udarec po JRZ in bo imela svoje poseb-lice med srbskimi radikali, ki se že oddaljajo od JRZ. Sko-raj istočasno pa so podobno iz-javo podali muslimani proti dr. Spahu, češ, da ne odobravajo njegovega dela, najmanj pa nje-gov vstop v vlado, za kar je do-bil nekaj drobtinice z vladne mi-ze, kar pa je vse pre malo. To so podpisali mnogi ugledni člani bivše muslimanske stranke, pod-pisal pa jo je tudi poglavar mu-slimanske cerkve, sam rejs el ulema! To je močan udarec po JRZ v Bosni. In v Sloveniji? Tu do podobnih izjav sicer ni prišlo, toda že od vstopa dr. Korošca v vlado je precejšen del klerikal-cev nezadovoljnih s takim kom-promisarjenjem za majhne u-gledne. Med jeruzalemlci se je to-rej začelo razdiralno delo mno-go prej, kakor nekoč v JNS. Ni-ti leto dni niso na vladi, komaj pol leta je, kar so se te tri sku-pine sešle na vladnih stolcih, ni-ti pol leta ni, kar eksistira JRZ, pa doživlja vlada in JRZ že ta-ke napadalne izjave.

Huda nesreča v Murski Soboti.

—Dne 30. decembra so poko-pali v Murski Soboti poštenega soferja Lukaška, ki je postal žrtev hude nesreče. V soboto 28. decembra je s svojim poštnim avtobusom, s katerim je vzdrže-val zvezo med Dolno Lendavo, Mursko Sobotno in Rogoševci, v megi peljal čez železniški pre-laz v Soboti prav v hipu, ko je tamkaj premlakala lokomotiva vagona. Lokomotiva je z vso si-lo tresčila v avtobus, ka prevr-nila in vsega zmečkala, da so le-žale razbitine avtobusa pod lo-komotivo. Sofer Lukašek je bil takoj mrtev, pismonoša Koudi-la pa je ranjen in leži v soboški bolnišnici. Nesreča se je zgodi-la popoldne, v megi. Komisija je zaslišala nekaj očitveev, ki pripovedujejo, da zapornice niso bile spuščene in da kretničar ni dajal znakov soferju, naj ustavi avto. Kretničar pa trdi, da je dajal znake, a da ga Lukašek ni maral poslušati. Lukašek je bil star 45 let, po rodu je bil Čeh, a sifiral je po Prekmurju že vsa leta po vojni.

"Milica, ali je bil tvoj šef do tebe že kdaj drzen?"

"Pa še kako! Pomisli, zadnjič je stopil stari k meni v sobo in dejal: "Sedaj pa, gospodična, le malo na delo!"

Odškodnine za strokovne bolezni

Vse države Unije — razen Arkansasa, Floride, Mississippija in South Caroline — imajo sicer svoje delavске odškodninske zakone (workmen's compensation laws), ali 12 držav dovoljuje kompenzacijo tudi za bolezni, ki so posledica zaposlenja v dotični stroki, takozvane "occupational diseases." Poleg teh držav pa imajo isto zaščito delavci pod kompenzacijskim zakonom distrikta Columbia, Hawaii, Portorica in Filipinskih otokov, nadalje delavci pod federativnim kompenzacijskim zakonom in oni, ki imajo zaščito pod Longshoremen and Harbor Workers' Act (pristaniški delavci).

Prvotni kompenzacijski zakoni so se ozirali le na poškodbe vsled nezgod. Ko pa se je našlo, da so delavci v nekaterih strokah podvrženi raznim boleznim, ki dostikrat dovajajo do onesposobljenja, je prišlo do postopne liberalizacije zakona, s tem, da so vključili tudi te strokovne bolezni. V večini držav so seve-da te bolezni še vedno izključe-ne iz kompenzacije, bodisi radi izrecnega besedila zakona ali vsled interpretacije sodišč.

Najbolj liberalen — v tem pogledu je kompenzacijski zakon države New York. Ta zakon nava-ja 27 bolezni, ki utegnejo biti posledica zaposlenja; med temi naj navedemo anthrax, zastrup-ljenje vsled manipulacije svin-cca, cinka, fosforja, arsena ali drugih kemikalij, bolezni nastale vsled komprimiranega zraka, bolezni rudokopov, katarakt pri steklarskih, živčne in očesne bo-lezni vsled manipulacije petro-levja, onesposobljenje za delo nastalo vsled mehuřkov in prask. Ako delavec ni v stanu delati vsled takih bolezni, se smatra, da je onesposobljen nastalo vsled nezgode in delavec je upravičen do kompenzacije. Tako strokovno bolezen je treba prijaviti kompenzacijskemu uradu in delodajalcu tekem 90 dni po onesposobljenju in rok za izterjanje vseh kompenzacij je leto dni.

Zakon države Ohio navaja 21 strokovnih bolezni, za katere se more zahtevati kompenzacija, a-ko je delavec zbolel vled dela v teku dvanajstih mesecev pred onesposobljenjem. Zahteva še, da je bil delavec stanovanec do-tične države vsaj 90 dni pred obolenostjo.

Tudi zakon države New Jer-sey navaja imenoma nekatere strokovne bolezni, za katere se daje kompenzacija. Isto je v dr-zavi Minnesoti. Država Kentu-cky sicer izključuje bolezni, ra-zen one direktno nastale vsled nezgode, ali vključuje poškodbe in smrti, ki se dajejo pripisati vdihavanju škodljivih plinov v rudnikih.

Drugi način odškodovanja za strokovne bolezni je ta, da zakon vključuje strokovne bolezni

Novo zdravilo proti naduhi in katarju

Enostavno sredstvo precej uspeva

Philadelphia, Pa. — Zdravniški štab v tukajšnji Abington Memorial bolnišnici se že dalj časa uspešno poslužuje novega zdravila zoper naduho, nosni katar in slinčne bolezni na di-halnih organih, kakor poroča direktor tega štaba, dr. Harry B. Wilmer. Novo zdravilno sredstvo je injeckija seruma, ki povzroča ta nasprotno stanje onemu, katerega povzroča insu-lin pri bolnikih, ki trpe na slad-korni bolezni.

Dočim diabetiki (bolniki na sladkorni bolezni) trpe na pre-obilici sladkorja v krvi, je z bol-niki na astmi ali naduhi baš narobe, pravi dr. Wilmer. Ti bolniki trpe na pomanjkanju sladkorja v krvi in novo zdra-vilno je serum hormonov, ki pro-tivzvajajo sladkorno snov.

Novi italijanski aeroplani in drugo bojno orožje stalno odhaja iz fašistične države v Afriko.

Prosvetno delo krojaške organizacije ILGW

(Nadaljevanje s I. strani.) Katere je unija podarila v ta namen, oziroma unijaki vodite-lji. Teh iger se članstvo udele-juje v velikem številu. Na pro-gramu v New Yorku je tudi skupni koncert treh pevskih zborov (150 glasov), mandolin-skega orkestra (nad 100 instru-mentov) in dramske skupine.

V New Yorku ima unija sedem družabnih in prosvetnih centrov (domov), ki služijo nam-enom prosvetnega departmen-ta. Ampak to delo ni osredoto-čeno samo v tem mestu; širi in utrjuje ga tudi v drugih krajih, kjer ima unija postojanke. Po-leg New Yorka ima ta unija prosvetne direktorje s stalno službo v Bostonu, Philadelphiji, Chicagu, Los Angelesu in v Te-xasu ter ga v kratkem nastavi tudi v Clevelandu.

Njen prosvetni department izdaja 16 publikacij in vzgojne plakate. Kakor poroča Mark Star, je unija za to delo lani po-trošila nad stotisoč dolarjev in bo letos še več. Ampak ta de-nar smatra za dobro investicijo.

Te dni je v New Yorku odpra-lesobni tečaj za treniranje u-unijaskih uradnikov. V poletni sezoni ima unijske seminarje ali ankete v svojem letovišču in v Brookwoodu. Lani jih je imela pet. V manjših mestih je prosvetni department organiziral tedenska predavanja za člane in njih družin ter zabave.

Njen prosvetni department je postal tudi nekakšen centum, kamor se druge unije bolj in bolj obračajo za informacije v zvezi s problemi delavske vzgo-je.

Senator Nye odgovoril kritikom

Nasprotniki hočejo ubiti njegov načrt nevtalnosti

Washington, D. C., 20. jan. — Gerald P. Nye, načelnik senatnega odseka, ki preiskuje trgo-vino z orožjem in municijo, je večeraj odgovoril kritikom, ki so ga sličito kritizirali in obdol-žili, da žali spomin predsednika Wilsona. Nye je namreč rekel, da sta predsednik Wilson in dr-žavni tajnik Lansing govorila neresnico, ko sta trdila, da ni-sta bila informirana o tajnih pogodbah zavezniških držav, dok-ler nista prišla na pariško mi-rovno konferenco.

Nye je dejal, da so bili silo-viti napadi senatorjev na nje-govo osebo le oblak dima, pre-tveza, za katero se skrivajo pravi nameni, splošna ofenziva proti načrtu nevtalnosti, ki ga hoče uveljaviti municijski od-sek.

Medtem, ko je Nye odbijal napade svojih kritikov v sena-tu, je Key Pittman, načelnik senatnega odseka za zunanje zadeve, izjavil, da obdolžitve, ki jih je Nye izrekel, ne ogražajo nevtalnostne zakonodaje, ki je sedaj pred senatom.

Nye je dejal, da so bili silo-viti napadi senatorjev na nje-govo osebo le oblak dima, pre-tveza, za katero se skrivajo pravi nameni, splošna ofenziva proti načrtu nevtalnosti, ki ga hoče uveljaviti municijski od-sek.

Za ekspanzijo zadrúžnega gibanja v Ameriki

(Nadaljevanje s I. strani.) Agitaciji med organiziranim delavstvom naj bi se posvetil posebni delavski tajnik, katerega naj bi nastavila AZL ko hitro ji bodo sredstva dopuščala.

Konferenca se je udeležil tudi Toyohiko Kagawa, vodja zadrúžnega gibanja na Japonskem. On je poročal o velikem napredku zadrúžništva v svoji dežel, kjer šteje že pet milijonov družin.

Unijsko gibanje je zastopal John W. Edelman od Federacije pleteninarskih delavcev. "Prišel bo čas, ko bodo delavci štutili prav tako veliko potrebo, da se organizirajo zadrúžno, kakor dan-esne smatrajo za važne strokov-ne unije", je izjavjal Edelman. "Mi smatramo konzumno zadrúžništvo za del delavskega gi-banja".

Zadrúžništvo ameriškich farmarjev

Nov traktor bo zadrúžni produkt

New York. — (FP) — V bliž-nji bodočnosti bo centralna na-kupna zadruga Farmarske unije postavila na trg nov "revolucio-narni zadrúžni" traktor, ki bo posekal vse alične stroje, kar jih je sedaj na trgu. Zadruga bo ku-povala posamezne dele od privat-nih kompanij in jih po novem patentu sestavila v svojih delav-nicah v raznih krajih dežele.

Traktor, kakor ga je opial 24-letni Richard Joyce iz La Mou-reja, N. D., pred skupino tukajš-njih zadrugarjev, bo imel šest cilindrov, gumijaste obroče, hi-trost 60 milj na uro in tekel bo tako tiho, da bo na njem lahko instaliran radio za razvedrilo voznika.

Joyce je s tem pokazal nove panoge, v katere prodira zadrúžništvo med farmarji. Rekel je, da je v North Dakoti druga največja industrija zadrúžna tr-kovina z gasolinom in lubrika-cijskim oljem. Oljne zadrúge so prisilile Standard Oil interese, da so znižali profit na galono od pet do osem centov na cent in pol.

Tudi zadrúžna vzgoja je v dr-zavi močno razširjena. Imajo posebne tečaje, v katerih trenirajo mlade zadrúžne agitatorje.

"Ali srečaš kdaj Pavlo?"
"Da, vidim jo precej pogo-sto."
"Pa je srečna v svojem mla-dem zakonu?"
"Tako je srečna, da mora v kino, če se hoče kdaj malo jokati!"

Lili sreča na cesti Mimi.
"Glej, glej, kako elegantno opravljena!" de Lili. "Ali greš v gledališče?"
"Ne."
"Na koncert?"
"Ne."
"V obiske?"
"Ne."
"Ali so te morda povabili?"
"Ne."
"Smešno," se ujezi Lili. "mi-sliš si gotovo, da me kaj zanima, kam greš?"

Ta zvezda je tako daleč, da potrebuje njena svetloba več sto let, preden dosepe do zemlje.
"Kaj pa če po poti ugašne?"

"Zakaj se pray za prav ne poro-čite, gospodična Betka?"
"Vest, moje živali mi popol-noma nadomestujejo moža: Pes renči ves dan, papiga preklinja od jutra do večera in mačka ne pride nobeno noč domov!"

Slika kaže predsednika Roosevelta, ko čita svojo poslanico pred kongresniki in senatorji v kongresni zbornici. Roosevelt je v svoji poslanici bilal industrijsko avtokracijo v Ameriki in fašiste v Evropi in na Japonskem.

Dolina meseca

ROMAN

Special JACK LONDON - Poslovenil Vladimir Lovstik

A nato se je zbal; da se ne bi kava ohladila, in prisilila Billyja, da jo je popil. Ker si s svojimi zlomljenimi laktmi ni mogel pomagati, ga je morala pitati kakor otroka, in v tem, ko ga je pitala, sta kramljala.

"Nekaj ti rečem," je dejal Billy med dvema požirkoma. "Kakor hitro si na kmetih vse urediva, dobiš tistega konja, ki si ga že vse življenje želiš. Čisto tvoj bo, da veš. Lahko ga boš jahala, vozila z njim, ga prodala ali karkoli boš hotela."

In spet mu je zarojilo po glavi: "Nekaj, kar nama bo na kmetih zelo koristilo, je to, da poznaj konje; to je veliko za dober začetek. S tem lahko zmerom najdem zaslugek — razen če bi šlo za delavške plače. In ostalega, kar je potrebno za kmetovanje, se bom kaj kmalu naučil. — Povej, ali se še spominjaš tistega dne, ko si mi prvokrat pravila, kako si vse življenje želiš konja, da bi ga jahala?"

Saxon se je spominjala in zelo se je morala boriti sama s seboj, da ji niso solze planile v oči. Zdelo se ji je, da ji bo sreča razgnala srce, in mnogo, mnogo reči, ji je prihajalo na um — vsi tisti vroči obeti življenja z Billyjem, ki jih je hranila v duši, dokler se niso pričeli slabi časi. In zdaj je bila obljuba obnovljena. Ker jima življenje ni bilo dalo izpolnitve, sta se odpravljala, da jo sama izpolnita in uresničita to, kar sta bila videla v filmu.

Strah, ki ni bil popolnoma odkritostrečen, jo je gnal, da se je ukrala v kuhinjako spalnico, kjer je bil Bert umrl, in pogledala svoj obraz v zrcalu na pisalniku. Ne, si je dejala, nič zelo se ni bila izpremenila. Še vedno je bila oborožena za bojišče ljubezni. Krasotica ni bila, to je sama vedela. Ali, mar ji ni bila Mercedes povedala, da velike žene v zgodovini, tiste, ki so osvajale može, taktisto niso bile krasotice? In vendar, ko je Saxon opazovala svoj odsev, si je morala priznati, da je vse prej ko nemikavna. Gledala je svoje velike sive oči, ki so bile tako globoko sive, da je v njih zmerom igrala svetloba in živahnost, in v katerih se so na vrhu in v globini zmerom poblestevale neizgovorne misli — misli, ki so se pogrezale in raztapljale, da so napravljale prostor drugim misli. Obrvi so bile odlične — tega se je zavedala. Sloko začrtane, nekoliko bolj temne od svetlorjavih las, so se ravno ujemale z njenim nepravilnim nosom, ki je bil ženski, a ne šibek, in pikanten kakor le kaj, tako da bi ga bila, če bi se bila hotela slikovito izraziti, lahko imenovala predznega.

Videla je, da je bil njen obraz nekoliko zoren, da rdečina njenih ustnic ni bila več tako sočna kakor nekdanj in da je bila izgubila nekaj svoje sveže barve. A vse to se je moralo vrniti. Njena usta niso bila tiste rožnate, čiste oblike, ki jo je videvala v magazinih. Ogledovala jih je posebno pazljivo. Bila so prijazna usta, kakor ustvarjena za veselje, za smeh in za to, da bi tudi druge pripravljala v smeh. Nalašč jih je preizkušala in se nasmehnila, da sta se kotička še globlje zadobila v lici. In vedela je, da njen smehljaj izživa tudi druge, da se morajo nasmehniti. Nato se je nasmehnila samo z očmi — to je bila njena posebna umetnija. Vrgla je glavo nazaj in se zasmejala z očmi in usti obenem, da sta se med razklenjenimi ustnicami pokazali ravnivrsti močnih belih zob.

In spomnila se je, kako je Billy hvalil njene zobe, tisto noč v Germania-Hallu, ko je rekel Charleyu Longu, naj se spravi s poti. "Niti niso preveliki, niti ne taki neumni otroški zobje," je bil rekel Billy, "ravno pravi so in podado se ti da nikoli tega." Rekel je bil tudi, da

ga že pogled nanje napravi lačnega in da bi jih najrajši pozobal.

V duhu si je ponavljala sleherni poklon, ki ji ga je bil kdaj napravil. Nad vse zaklade je cenila te njegove besede ljubezni, te pohvale in izraze občudovanja. Dejaj ji je bil, da je njena koža hladna, mehka kakor baršun in gladka kakor svila. Zavihala si je rokv do ramena, si s poizkušajo potegnila z belo kožo po licu in si z globoko natančnostjo ogledala njeno nežnost. In rekel ji je bil, da je sladka; da ni vedel, kaj pomeni, če pravijo, da je kako dekletko sladko, dokler ni poznal nje. In rekel ji je bil, da je njen glas hladen in da mu zbuja enak občutek kakor njena roka, če mu jo položil na čelo. Da ga njen glas vsega prešinja, je bil dejaj, tako hladen je in rahel, kakor hladna sapa. Primerjal jo je s prvo morskno sapo, ki zapihala popoldne po vroči dopoldanski pripeki. In rekel je bil, da je njen glas, kakor tiho govori, okrogel in sladek kakor violinčelo v orkestru Maedonoughovega gledališča.

Imenoval jo je svoje zdravilce. Hvalil jo je, da je čistokrvna, popolna z duhom in telesom, vsa zgolj nežna živčnost, rahlota in občutljivost. Ugajal mu je način, kako je nosila svojo obleko. Da jo nosi kakor sanje — tako se je izražal. Bila je del njenega bitja, prav tako kakor hladnost njenega glasu in polti in vonj njenih las.

In njena postava! Stopila je na stol in nagnila zrcalo tako, da se je mogla ogledati od bokov do nog. Privzdignila je krilo in ga potegnila nazaj. Vitki gležnji so bili še vedno tako vitki. Meča ni bila izgubila še nič svoje prelestno zrele oblike. Ogledovala je svoje boke, svoj pas, svoje prsi, svoj tilnik, ravnotežje glave in zadovoljno vzdihnila. Billy je moral imeti prav, in on je bil rekel, da je ustvarjena kakor kaka Francozinja in da se érte in oblike Anete Kellermanove z njenimi primerjati ne morejo.

Toliko reči ji je bil povedal in zdaj so se vse namah obujale v njenem spominu. Njene ustnice! Tisto nedeljo, ko jo je zasobil, je bil dejaj: "Rad gledam tvoje ustnice, kadar govoriš. Čudno je, a vsak zgublja, ki ga napraviš z njimi, je kakor majhen poljubček." In potem, prav tisti dan: "Ugajala si mi od prvega trenutka, ko sem te zagledal." Hvalil je njeno gospodinjstvo, češ, da ima zdaj boljše hrano, da bolj udobno živi, da se nobenemu tovarišu ne godi bolje kakor njemu in da nosi vrhu tega še denar v banko. In spomnila se je tistega dne, ko jo je bil objel in stisnil, kakor da bi jo hotel streti, rekoč, da take krasne ženske še ni bilo na svetu.

Spet se je v zrcalu vso obletela z očmi in se zbrala v strnjeno celoto, ki jo je dobro delo videti; čutila je, da je dražestna. Da, smela se je zanesti nase. Kakor je bil Billy po svoje krasen mož, tako mu je bila ona po svoje enakovredna družica. Da, dobro se je bila razvila ob Billyju. Vredna je bila marsičesa — vsega, kar ji je mogel dati, najboljšega, kar je imel. A ni se dala zamamiti samoljubju. Tako odkrito, kakor si je priznavala svojo vrednost, je cenila tudi njegovo. Kadar je bil podoben samemu sebi, res on, ne izmučen od skrbi, ne stisnjen v pasti, ne zmešan od pijače, ampak njen deček-mož in njen dragi, je bil obilno vreden vsega, kar mu je dajala ali mogla dati.

Saxon se je za slovo še enkrat pogledala. Ne, ni še bila mrtva, prav tako, kakor ni bila mrtva ne njena, ne Billyjeva ljubezen. Vse, česar sta potrebovala, so bila prava tla, kjer bi mogla njiju ljubezen iznova rasti in cvetiti. In zdaj sta se pripravljala, da obrneta Oaklandu hrbet in gresta iskat teh pravih tal.

(Dalje prihodnjik.)

John Furrar (La Salle, Ill.):

Nekaj spominov iz svetovne vojne

Ko se je stemnilo, so prišli sanitetci in odvledli ranjence v ozadje. Nagovarjali so tudi mene, naj se umaknem, toda bil sem izčrpan in se nisem mogel odločiti in tako sem ostal v jarku. Predno se je zdanilo, sem prosil nekoga vojakov, ki je prišel mimo, naj mi vrže stvari, ki sem jih pustil spredaj, v jarek, kar je tudi storil. Mislim sem, da tom dobil še nekaj konv konzerv a sem se motil. Nahrbtnik, ki je bil privezan k suknji, katero mi je vojak vrgel v jarek, je bil prazen.

Ko se je zdanilo, so pričeli Rusi spet močno streljati. Iz jarka se nisem smel prikazati in tako sem tam ležal do večera. Ko je bila tema, so prišli sanitetci z nosilnicami, na katere so nalozili težko ranjene, jaz sem pa počasi korakal za njimi do prve zasile vojaške bolnišnice.

III

Pot je bila dolga in naporna, končno pa smo prišli na cilj, kjer sem našel nekaj svojih tovarišev. Zdravnik je pregledal naše rane in nas poslal naprej. Za-

sedli smo vozove in se peljali do druge vojaške bolnišnice, kjer nas je zdravnik spet pregledal. Dobili smo nekaj kave in povedali so nam, da bomo morali nekaj časa čakati, potem pa bomo nadaljevali pot.

Tu je bilo vesporno ranjencev in veliki kupi vojaške opreme, katero so odvezli težko ranjenim. Pri nekem kupu sem se ustavljal in izvekel iz njega torustro, v kateri sem našel struco komisa. Hitro sem jo skrnil pod sukno in se vrnil k tovarišem, kjer smo si komis razdelili. Vsem je šel v slast in nihče ni vprašal, kje sem ga dobil.

Nato smo spet zasedli vozove in se odpeljali do neke železniške postaje, kamor smo prišli lačni ko volkovi. Hrape nismo dobili, ampak so nas kar potisnili v vagono in spet smo se vozili preko Karpatov proti Ogrski. Na neki postaji smo opazili žensko s polno košaro kruha, ki ga je prodajala ranjenjem, ki so imeli denar. Ko je lokomotiva zažvižgala v znak odhoda, so ostali hitro navali na košaro in

jo izpraznili. Vlak se je pričel pomikati, ženska pa se je jokala pri prazni košari.

Na vlaku smo potem dobili nekaj živil, veliko premalo za izstradane ranjence. Ob progi smo opazovali s sadjem obložena drevesa, da so se nam kar sline cedile. Sadje smo požirali kar iz daljave, ker nismo mogli blizu njega.

Kmalu smo dospeli v neko mesto, kjer smo izstopili. Obstopili so nas Madžari in nas odpeljali v bolnišnico. Tu so nas najprej očistili uš, katerih smo se nalezli na fronti, in preoblekli. Tako smo bili se počutili bolje, čeprav smo bili lačni. Prva dva dneva smo skoro nepretrgoma spali na čistih posteljah. Tu me je obiskal tudi madžarski duhoven, ki ga nisem razumel in on pa mene ne. Smejal se mi je in s prstom kazal pod moj nos, kakor bi hotel reči, da sem precej čuden vojak, ko še brk nimam.

Raha se je dobro zacelila in po dveh tednih so me odpeljali iz bolnišnice. Bil sem spet na vlaku v družbi dveh Poljakov. Zopet smo izstopili v Kabi, od koder smo pred sedmimi tedni odšli z dvanajsto odhodno stotnjo proti fronti. Po znani poti smo odkorakali do vojaške pi-

sarne, kjer so pregledali naše listine in nas potem poslali v eno uro oddaljeno mesto Tetelen. Ker smo bili izstradani in utrujeni, smo dospeli v mesto po treh urah počasne hoje.

Tu smo dobili stanovanje pri kmetih. Kar nas je bilo Slovencev v tem mestu, smo se dogovorili, da bomo vprašali, naj nas dodelijo k domačemu polku. Odlučili smo se tudi, da vprašamo za dopust. Poveljnik nam je dovolil, toda naslednji dan, ko bi imeli dobiti potrebne listine, je bila smola. Prišlo je nenadoma povelje, da se moramo vsi Slovenci zbrati v dvanajsti stotnji in tako je šel dopust rakom žvižgat.

Ko smo prišli k stotnji, smo tam našli slovenskega četovodjo in dva desetnika, ki sta prišla od 27. pehotnega polka. Potem so vse Slovence dodelili k petnajsti stotnji oziroma bataljonu, nakaar so nas poslali v barake ob železniški postaji. Že precej prijeten četovodja je medtem zbolel in poslali so ga v bolnišnico, nakaar je desetnik prevzel njegovo mesto.

Nekaj dni pozneje smo dobili nove uniforme in drugo opremo in spet se je bilo treba pripraviti na odhod. Na 1. novembra smo bili že na vlaku, ki nas je vozil nazaj v Galicijo. Naš bataljon so tvorili vojaki raznih narodnosti in vsaka narodnost je imela svojo zastavo, tako tudi Slovenci. Na neki postaji, kjer se je vlak ustavil, je poveljnik bataljona pregledal vagono. Rekel ni nič, toda pozneje je pozval vodjo našega oddelka predse in mu ukazal, naj odstrani zastave, češ, da so srbske. Naš četovodja se je zgražal, toda pomagalo ni nič. Bolelo ga je, ker je vedel, da se morajo slovenski vojaki boriti v avstrijski armadi, ki našega naroda ne priznava.

Po nekaj dneh vožnje smo bili spet v Galiciji. Vlak se je ustavil v neki dolini, kjer so nam pokazali velikansko vojaško pokopalšče. Tam so bili zakopani vojaki, ki so padli v bitkah z Rusi. Naša bojazen pred fronto se je povečala. Zopet smo zasedli vlak in se odpeljali dalje. Ustavili smo se v nekem mestu, kjer smo prenočili. Naslednji dan smo spili kavo in odkorakali naprej. Hodili smo ves dan in proti večeru dospeli v neko vas, kjer se je bilo treba spet vezhati.

Nekega večera smo zunaj na polju postavili šotore, v katerih smo napravili ležišča. Ponoči je pričelo deževati, proti jutru pa se je dež spremenil v sneg in led. Ob starih zjutraj so nas alarmirali za naskok na namišljenega sovražnika. Slične noče vaje so se potem ponavljale. Tu smo morali tudi kopati strelske jarke.

V tem kraju smo večkrat opazovali žalostne prizore. Videli smo civilno prebivalstvo, ki se je moralo v hudi zimi umakniti in zapustiti svoje domove: Bile so matere z otroci in priletni moške. Ti so gonili pred seboj govejo živino, kj so jo rešili predno so sovražnikove krogle uničile njih domačije.

Spet smo morali na pot, ki nas je pripeljala v neko vas. Naš oddelek se je ustavil pred neko hišo, kjer so bila vrata zaklenjena. Gospodinja nam je hotela preprečiti vstop, a se je ustrašila grožnje, da bomo rabili silo. V hiši ni bilo dovolj prostora za vse, zato smo nekateri odšli na podstrešje, kjer smo opazili prekajeno meso. Za nami je kmalu prišla gospodinja, ki je meso hitro pobrala in odnesla v drugo shrambo. Moj tovariš jo je pri tem opazoval in ponoči je zlezl v shrambo ter ukradel kos slanice. Zjutraj, ko smo se pripravljali na odhod, je gospodinja opazila tatvino, nakaar je začela silno vpiti. Da žensko potolaži, je začel četovodja povračno preiskovati, toda našel ni ničesar, ker namenoma ni hotel odkriti tatvine.

Treba je bilo spet nadaljevati pot. Dospeli smo do vasi, kjer se je nahajal poljski pehotni polk. Tu so nas dodelili k stotnjam, kar ni ugajalo našemu četovodju. Šel je pred polkovnika in ga prosil, naj odredi, da bodo Slovenci zbrani v svoji četni. Obljubil je, da bo ugodel naši želji pozneje in res je držal be-

sedo, toda nekaj Slovencev je vseeno ostalo pri Poljaki.

Za vodjo naše stotnije smo dobili nadporočnika Klimeša, ki je bil dobra duša. Da li je bil sorodnik stotnika Klimeša, ki je brutalno postopal z vojaki, mi ni znano. Nadporočnik je bil Čeh in bil nam je naklonjen. Vedno nas je nagovarjal k prepevanju naših pesmi in nas držal v dobrem razpoloženju. Pravi nam je smešnice in vsi smo ga radi poslušali. Učil nas je tudi petja, in ko smo bili nekoliko izvežbani, nas je peljal pod okno polkovnikove sobe, kjer smo zapeli par pesmi in polkovnikov sluga nas je nagradil s par steklenicami ruma.

Bila je huda zima, a smo morali vseeno vsak dan hoditi na vežbališče, kjer smo se urili v streljanju. Neki dan je bil zaradi oficirske neprevidnosti ubit vojak in več drugih je bilo ranjenih. Vežbanje v hudi zimi nam je črpalo moči in to trpljenje se je vleкло do sredi marca, dokler ni spet prišel ukaz za odhod.

Mislili smo, da nas bodo poslali na italijansko fronto, ampak gotovi nismo bili, kam nas bodo zavlekli. Na železniški postaji so pred nami zasedle vlak stotnije nekega polka, a smo imeli smolo. Par kilometrov od postaje se je namreč lokomotiva zarila v sneg in obtičala. Vzelo je dva dni, da smo jo izklopali iz snega. Naslednje jutro smo mi zasedli drugi vlak in po petdnevnih vožnji smo dospeli v tirološke hribe. Tu nas je doletelo novo trpljenje, ker so nas stalno gonili po strminah.

Ko smo se nekega dne vračali z vaji, smo prišli do mesta Bocen, kjer se je nahajal 27. pešpolk, pri katerem je bil moj bratranec. Sklenil sem, da ga obiščem naslednji dan, na nedeljo, ko sem bil prost. Na ta dan je imel polk nekakšne ceremonije in je bil v nastopu. Ko sem tako korakal mimo vojaštva, sem naenkrat zaslišal glas svojega bratranca, ki me je pozdravljal. Ko so ceremonije minile, sem ga obiskal in oba sva bila vesela snidenja. On mi je pripovedoval, kaj vse je že doživel na italijanski fronti, jaz pa sem mu orisal trpljenje vojakov na bojiščih v Galiciji. Razgovarjala sva se dolgo časa in se končno poslovila drug od drugega.

(Dalje prihodnjik.)

PODEDOVAL JE 1200 DOLARJEV — DOLGA!

Varšavijan in "zlati stric" iz Amerike

Varšavska javnost se bavi s tragikomediijo someščana, ki je prejel sporočilo, da je njegov stric v ameriškem mestu Cincinnati umrl. Vsak dan je pričakoval potem z nestrpnostjo novega obvestila, iz katerega bi bilo razvidno, da bo deležen velike dedščine. V tem pričakovanju je že v naprej prirejal slavnosti in si je izposojal na levi in desni denar. Našel je mnogo ljudi, ki so mu radi posojali v upanju, da jim bo v kratkem vrnil z obilnimi obrestmi.

Toda te dni je prejel Varšavljan po ameriškem konzulatu sporočilo, da je ostavil stric le 1.200 dolarjev — dolga, katerega naj bi nečak plačal, vrhu tega pa je izrazil v svoji oporoki željo, da bi njegovi dediči povrnilo mestu Cincinnati stroške za pogreb. To je bil hud udarec, ki ni z njim računal. Ni čudno, vsakdo bi grdo gledal, če bi zvedel, da je podedoval dolgove. Toda Varšavljan se je poskušil izmazati na ta način, da je začel nemudoma trdit, da ni imel v Ameriki nikoli nobenega sorodnika. To bo moral dokazati sedaj pred sodnikom, pred katerega so ga sedaj spravili njegovi upniki. In tudi če mu dokaz uspe, se bo moral pokoriti za denar, ki si ga je tako lahko-miselno izposojal.

Pred sodiščem

Sodnik: S čim se pečate?
Star zločinec: Z iskanjem zlata.

Zemljepis

— Papa, kje pa je prav za prav ta Abesinija?
— Nekje med Anglijo in Italijo.

Aleksij Stakhanov, sovjetski rudar, govori tovarišem o svojem novem sistemu, ki je povečal produkcijo premoga.

POLITIKA IN CIGARETE

Britanica — Fiume, Drama — Dalmacija ...

Italijanska vlada je izdala dekret, ki odpravlja s prvim januarjem 1936, inozemska imena dosedanjih cigaret. Tudi cigarete se bodo "poitalijančile."

Cigarete, ki so jih prodajali pod imenom "Londres", se bodo prekrstile v "florence", "britanica" se bo imenovala posej "fiume", španske "trabuke" dobi ime "makale". Tudi egiptске in ruske vrste bodo prekrstili, in sicer prve v "sovrano", drugo pa v "favorito", sport se bo imenovala odslej "stadjo", ameriška "kentucky" se bo prelevila v "tigrino", iz grške "drama" pa so napravili "dalmatizjo."

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Prosveto stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6,00 za eno leto namnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1,20 za teden, se jim to štetoje k naročninu. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nek, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdruc drave in Kanado \$6,00	Za Ciceron in Chicago je.....\$12
1 tednik in.....4,98	1 tednik in.....\$10
2 tednika in.....5,60	2 tednika in.....\$13
3 tednike in.....2,40	3 tednike in.....\$16
4 tednike in.....1,20	4 tednike in.....\$19
5 tednikov in.....niš	5 tednikov in.....\$22
Za Evropo je.....\$8,00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Men Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNP, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dolžno vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo sniti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročninu od sledečih članov moje družine:
2).....Čl. društva št.....
3).....Čl. društva št.....
4).....Čl. društva št.....
5).....Čl. društva št.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Čene vmerae, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na šolje tudi vsa potrebna pojasnila